

Als paraveterinair werken met wetenschappelijk bewijs:

Evidence-based veterinair in de praktijk.

Door Niekky van Veggel MSc.

In de vorige INFO hebben we gezien wat wetenschappelijk bewijs is en waarom werken met wetenschappelijk bewijs zeker van toepassing kan zijn voor paraveterinaren. Ook is er kort stil gestaan bij het vinden van dat bewijs. Wanneer dit bewijs eenmaal gevonden is, is het zaak om het te evalueren en te filteren.

Evalueren van wetenschappelijk bewijs klinkt ingewikkeld. Het is echter vooral een kwestie van logisch nadenken en stilstaan bij de vormen van informatie die er tegenwoordig aangeboden worden. Of het nu gaat om wetenschappelijke artikelen, boeken, websites of commerciële folders die je van vertegenwoordigers krijgt, al deze informatie heeft een bepaalde waarde en bruikbaarheid als wetenschappelijk bewijs.

Evaluatie

De evaluatie van wetenschappelijk bewijs kan in het kort samengevat worden als de vijf W's: Wie? Wat? Waar? Wanneer? en Waarom? Ofwel als volgt:

- Wie heeft de informatie geschreven? Wat zijn de kwalificaties van de auteur? Is de auteur een expert op het vakgebied?
- Wat?
- Waar is de informatie te vinden? Kan ik het op een later tijdstip terug vinden? Is de informatie vrijuit beschikbaar?
- Wanneer is de informatie beschikbaar gekomen? Is de informatie recent en up to date? Wordt de informatie bijgewerkt als er nieuwe gegevens beschikbaar komen?
- Waarom is de informatie geschreven? Is het om te informeren, te verkopen of als entertainment? Welke invloed heeft dit op de bruikbaarheid en de objectiviteit van de informatie?

In de rest van het artikel zullen we stilstaan bij elke van deze punten en de invloed die ze hebben op de betrouwbaarheid en de kwaliteit van je bewijs.

Wie heeft de informatie geschreven?

Het klinkt logisch, maar de informatie die je gebruikt is vanuit wetenschappelijk oogpunt meer waard wanneer deze geschreven is door een expert in het vakgebied waar je meer over wilt weten dan wanneer een persoon zonder aantoonbare kwalificaties deze geschreven heeft. In het verlengde daarvan is een publicatie die door een groep auteurs geschreven is, vaak betrouwbaarder dan een publicatie van een enkele auteur doordat deze vaak objectiever is.

Ook is het van belang dat je informatie van verschillende auteurs met elkaar vergelijkt, zodat je niet op de mening van één persoon afgaat, maar je beslissingen baseert op de bevindingen van meerdere personen: als verschillende mensen onafhankelijk van elkaar tot dezelfde conclusie komen, dan is de kans groot dat deze conclusie juist is.

Wat voor soort informatie is het?

In de vorige INFO hebben we gezien dat systematische reviews de hoogste vorm van wetenschappelijke publicaties zijn. Dit betekent niet dat je alleen systematische reviews moet gebruiken, maar het geeft je wel een mogelijkheid om de kwaliteit van de informatie die je wilt gebruiken te vergelijken met een hoge standaard, namelijk de systematische review. Deze wordt geschreven door meerdere auteurs, gebaseerd op een grote hoeveelheid bestaande informatie die objectief op waarde wordt geschat. Ook worden systematische reviews up to date gehouden en gepubliceerd in peer-reviewed tijdschriften (zie volgende paragraaf).

Waar is de informatie te vinden?

Dit is een relatief belangrijk punt. Wetenschappelijke informatie die verschijnt in een peer-reviewed wetenschappelijk tijdschrift (bijvoorbeeld het Nederlands Tijdschrift voor Diergeneeskunde) is betrouwbaarder dan de informatie in het maandblad van de lokale hondenschool. Peer-reviewed wil zeggen dat het artikel dat door een auteur ingestuurd wordt naar een

Primary nursing

Deel 2: Evaluatie van wetenschappelijk bewijs

tijdschrift, eerst naar meerdere onafhankelijke wetenschappers gestuurd wordt door de uitgever voor publicatie. Deze wetenschappers controleren het artikel op wetenschappelijke kwaliteit en diepgang.

Hetzelfde principe geldt voor informatie op internet. Informatie die beschikbaar op de websites van universiteiten, onderzoeksinstituten en wetenschappelijke verenigingen is vaak objectiever dan websites waar iedereen iets op kan publiceren. Als voorbeeld kun je denken aan Wikipedia: hoewel veel informatie op Wikipedia juist is, en erg uitgebreid, kan iedereen artikelen van deze website aanpassen. Er is dus geen enkele manier om er zeker van te zijn dat de informatie die je hebt ook klopt. Voor websites van individuele personen geldt dit principe nog sterker. Websites van wetenschappelijke verenigingen, universiteiten en onderzoeksinstituten zijn vaak te herkennen aan een adres dat eindigt op ".ac.uk" of ".edu".

Wanneer is de informatie verschenen?

Het klinkt heel simpel, maar het is erg belangrijk dat de informatie die je gebruikt zo recent mogelijk is. Dit betekent niet dat oudere informatie niet bruikbaar is, maar je moet je wel zeker bewust zijn van nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied waar je meer over wilt weten. Deze nieuwe ontwikkelingen kun je vervolgens vergelijken met de bestaande informatie. Dit laat je uiteindelijk toe om zelf een beslissing te nemen over welke infor-

matie je gebruikt, waardoor je je beslissing transparant kunt onderbouwen met goede argumenten.

Waarom is de informatie geschreven?

Een bedrijf dat iets probeert te verkopen zal vaak alleen de informatie aanbieden die voordelig is voor de verkoop van het product of de dienst. Ofwel is er wetenschappelijk onderzoek verricht, maar is dit onderzoek zo opgezet dat de resultaten gunstig zijn voor het bedrijf en is dit onderzoek niet objectief geweest. Wetenschappelijk onderzoek dat in wetenschappelijke tijdschriften gepubliceerd wordt is over het algemeen objectief, en meestal worden zowel negatieve als positieve resultaten gepubliceerd. Een van de voorwaarden voor publicatie is dat belangenverstrengeling moet worden aangegeven en dit ook aan het einde van het artikel vermeldt is. Dit laat de lezer toe om de informatie in het artikel op waarde te schatten.

Objectieve evaluatie van de informatie die je wil gebruiken en een inschatting kunnen maken van de bruikbaarheid, is van groot belang in evidence-based veterinary nursing. Als je je beslissingen baseert op informatie van andere personen moet je zeker kunnen zijn dat je de informatie gebruikt van de hoogste kwaliteit, en dat deze informatie vrij beschikbaar is, zodat anderen kunnen nagaan waarop je je beslissingen gebaseerd hebt.

Stilstaan bij de bovengenoemde vijf W's geeft je een houvast bij het bepalen van de wetenschappelijke waarde van je informatie. Dit is een groot onderdeel van wetenschappelijk bewijs met je vak bezig zijn en een van de pijlers van evidence-based veterinary nursing.

In de volgende INFO zal het lezen en interpreteren van wetenschappelijke publicaties aan bod komen. Deze zijn op een speciale manier geschreven en vragen een bepaalde manier van denken, die gelukkig makkelijk aan te leren is. Wetenschappelijke artikelen kunnen gebruiken is een groot pluspunt als paraveterinair en geeft je een voor-sprong op je collega's!

De auteur is onderzoeker en teaching assistant bij het Centre for Equine and Animal Science van Writtle College, een agrarische universiteit in het Verenigd Koninkrijk. Hij is afgestudeerd als dierverspleger aan de Hogeschool Gent in België en heeft daarna een opleiding in fysiologie en dierenwelzijn gevolgd.